

**Z. Wysocki, W. Połoczanin, A.
Stefanowicz, P. Dąbrowski, J.
Karkowski, F. Pawlicki, K.
Polaczek, K. Winnicki, K. Bielenia, T.
Kuligowski, W. Surzyn**

**Deir El-Bahari. Świątynia Królowej
Hatszepsut - XV w. p.n.e.**

Informator Archeologiczny : badania 16, 316-317

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tam olbrzymią absydę w centralnym audytorium, datowaną na ostatnie stadium użytkowania tej budowli.

3. Sektor AS - kontynuowano prace nad eksploracją murów współczesnych okresowi budowy łaźni. W tym samym miejscu odkryto również mur pochodzący prawdopodobnie z budowli wcześniejszej niż łaźnie. Funkcja i znaczenie tej konstrukcji pozostają tymczasem nieznane.
4. Sektor A: - prowadzono tu prace w celu uściślenia danych uzyskanych wcześniej. Stwierdzono, że kryty kanał został zbudowany w momencie, gdy wczesno-rzymskie stadium łaźni zostało opuszczone. Nie należał on zatem do budynku łaźnienego, lecz wyłącznie do systemu ściekowego tego terenu. Stwierdzono również, że pod późniejszymi konstrukcjami znajduje się dalsza część wcześniejszego caldarium.
5. Sektor GV: - kontynuowano prace wykopaliskowe nad odkrytą w latach wcześniejszych wielką latryną należącą do łaźni. W roku bieżącym dokonano eksploracji grobów z okresu muzułmańskiego, należących do tzw. Nekropolii Górnej, znajdującej się w tym miejscu i m powyżej późno-rzymskich konstrukcji.
6. Prace zabezpieczające: - prowadzono również prace zabezpieczające i rekonstrukcyjne najbardziej zagrożonych fragmentów odkrytych konstrukcji w różnych miejscach kom u.

DEIR EL-BAHARI
Świątynia Królowej Hatszepsut
- XV w.p.n.e.

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze
PP Pracownie Konserwacji
Zabytków

Prace dokumentacyjne i konserwatorskie /rekonstrukcyjne/ prowadzone były z ramienia Polskiej Stacji Archeologii Śródziemnomorskiej przez ekipę PP PKZ pod kierunkiem inż.-arch. Zygmunta Wysockiego /sezon 15.XI.81 - 28.III. 82 r./. W pracach udział wzięli: inż.inż. Waldemar Połoczanin, Adam Stefanowicz i Piotr Dąbrowski /architekci, PP PKZ/, egiptolodzy: dr Janusz Karkowski /Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej PAN/, mgr Franciszek Pawlicki /Muzeum Narodowe w Warszawie/, mgr Krystyna Polaczek /Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze/, dr Krzysztof Winnicki /Katedra Papirologii UW/ oraz instalatorzy: Kazimierz Bieleń i Tadeusz Kuligowski oraz kamieniarz Wincenty Surzyn /PP PKZ/.

Prace skoncentrowały się nad rekonstrukcją półki skalnej oraz ściany osłonowej zwieńczającej świątynię. Ukończono usypywanie poduszki piaskowej grubości około 0,5 m oraz warstwy grubego żwiru. Przystąpiono także do wykonania pokrywy wjazdu prowadzącego pod żelbetową kopułę ochraniającą starożytną konstrukcję odciążającą strop sanktuarium.

Prowadzono również prace rekonstrukcyjne na głównym dziedzińcu, gdzie przystąpiono do reintegracji północnej jego ściany, rozpoczynając pracę na zachodnim jej skrzydle. Rozebrano tam około 8 mb ściany wadliwie zrekonstruowanej przez architekta francuskiego E. Baraize /w latach 1921-1944/. W wewnętrznym zasypie ściany stwierdzono powtórnie użyte bloki starożytne, które zdokumentowano. Bloki te stanowią fragmenty ścian innych części świątyni. W trakcie prac sprostowano błędy Baraize a zarówno w portalu prowadzącym do kaplicy Amona, jak i w samej ścianie.

W górnym Portyku Świątyni osadzono dalsze fragmenty zreintegrowanych reliefów. Przystąpiono również do produkcji płytek prefabrykowanych mających osłonić ceglane fragmenty muru, w którym osadza się bloki oryginalne. Kontynuowano również rekonstrukcję wewnętrznego rzędu protodoryckich kolumn w tym portyku. Wykonano również dalsze dwa przęsła architrawy w południowym skrzydle portyku.

Prace badawcze skupiły się głównie w sanktuarium, gdzie odkryto dwie nieznane dotąd nisze w ścianach Sali na Barkę, dokumentując zarówno znalezione w nich inskrypcje, jak i bloki reliefowe i drobne znaleziska.

DEIR EL-BAHARI

Świątynia Totmesa III-XV w.p.n.e. Śródziemnomorskiej UW

Polska Stacja Archeologii
w Kairze

Prace prowadzone były pod kierunkiem doc.dr.hab. Jadwigi Lipińskiej /Muzeum Narodowe w Warszawie/; brali w nich udział: mgr Hanna Nawrocka /egiptolog/, mgr Janina Wiercińska i mgr Tomasz Podgórski /archeolodzy/. Okresowo udział w pracach misji udział wzięli: mgr Monika Dolińska /archeolog/ oraz fotograf - Zbigniew Doliński /wszyscy: Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze/.
Sezon 20.XI.81 - 27.IV.82/.

Kontynuowano studia nad dekoracją ścian zrujnowanej świątyni Totmesa III, pracując jednocześnie nad dopasowywaniem do siebie luźnych fragmentów reliefów. Pod koniec sezonu połączono razem około 290 bloków, które w tej chwili - z już uprzednio wykonanymi kolumnami stanowią pokaźne